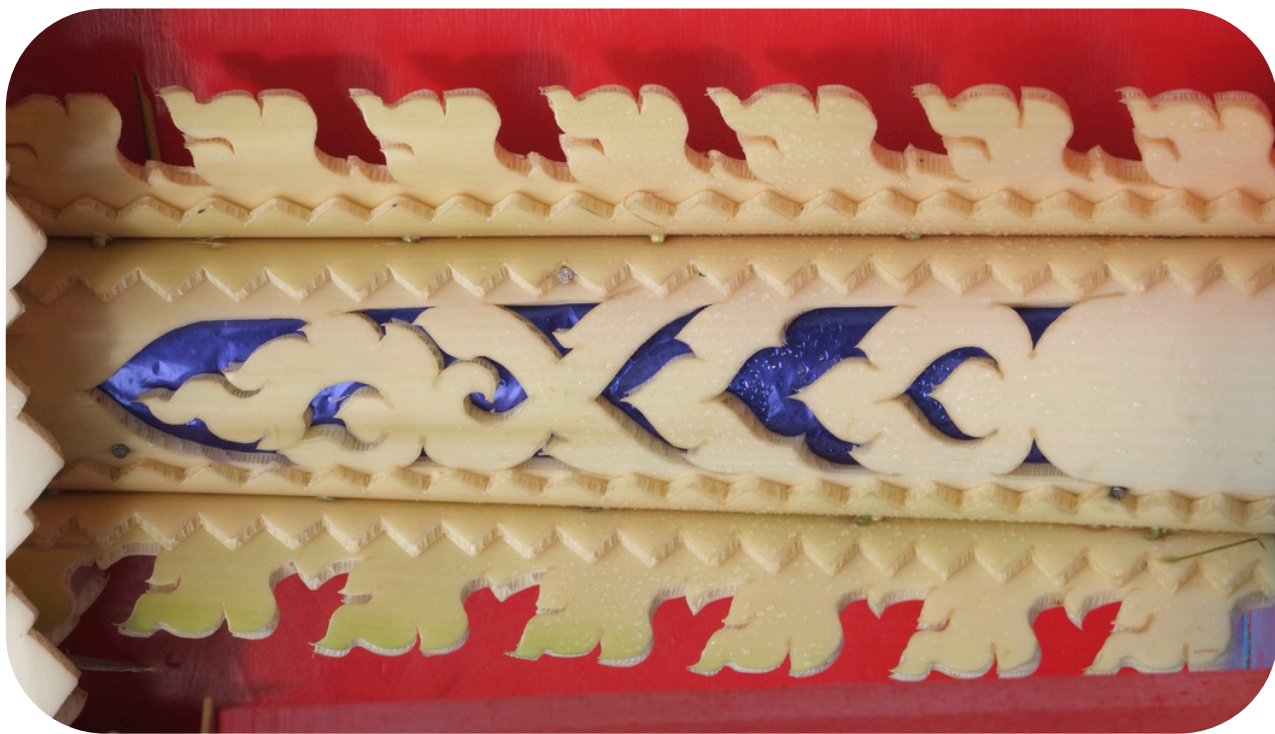

สืบสาน ประเพณีวันว่าง ขึ้นเบญจาสรงน้ำสามสมเด็จฯ

แทงหยวก (Banana Stalk Carving)

สมพงษ์ คงทอง

งานช่างแทงหยวก เป็นหนึ่งในช่างสิบหมู่ของไทย งานช่างแทงหยวก งานช่างแกะสลักของอ่อน งานช่างประดิษฐ์ดอกไม้สดถูกจัดเป็นงานแกะเครื่องสด งานช่างแทงหยวกเป็นงานช่างวิจิตรศิลป์ที่ใช้มีดสองคมแทงบนกาบกล้วยโดยไม่ร่างลาย ถือเป็นผลงานศิลปหัตถกรรมที่เกิดจากภูมิปัญญาการใช้ทรัพยากรธรรมชาติมาสร้างสรรค์ เพื่อใช้ในงานพิธีมงคลและงานพิธีอวมงคล สำหรับภาคใต้มีงานแทงหยวกหลายพื้นที่ อาทิ นครศรีธรรมราช สุราษฎร์ธานี พัทลุง สงขลา ปัตตานี

กระบวนการในงานช่างแทงหยวก

กระบวนการแทงหยวกแบ่งเป็นการเตรียมวัสดุอุปกรณ์ และขั้นตอนการแทงหยวก

การเตรียมวัสดุ

- หยวกกล้วย (ใช้ต้นกล้วยตานี การตัดต้นกล้วยการลอกกาบกล้วย การคัดแยกกาบกล้วย)
- กระดาษสี (ใช้รองเป็นสีพื้นของช่องไฟด้วยกระดาษทองเกรียบ กระดาษมันปู)
- ไม้ไผ่ (ใช้ไฟสีสุกสำหรับทำไม้ตบ ตอกปิด หมด)
- ก้านยอดลาน (สำหรับไว้ทำตอกปิด) นอกจากนั้นยังมี ตะปู ลวด เชือกฟาง และด้าย

ขั้นตอนการแทงหยวก

๑. การแทงหยวก

ใช้มีดแทงหยวกแทงให้ทะลุกาบกล้วย โดยใบมีดตั้งฉากกับผิวหน้าของกาบกล้วย ใช้มือบังคับมีดขึ้นลงพร้อมๆ กับดันมือไปด้านหน้าหรือถอยหลังอาศัยทักษะและความชำนาญของช่าง เน้นเค้าโครงรอบนอกของลายและช่องไฟพื้นเป็นสำคัญ ลายกระจัง ฟันปลา กระจังฟันสาม กระจังฟันห้า ลายหน้ากระดาน ลายน่องสิงห์และลายเส้า

สืบสาน ประเพณีวันว่าง ขึ้นเบญจาสรงน้ำสามสมเด็จฯ

แทงหยวก (Banana Stalk Carving)

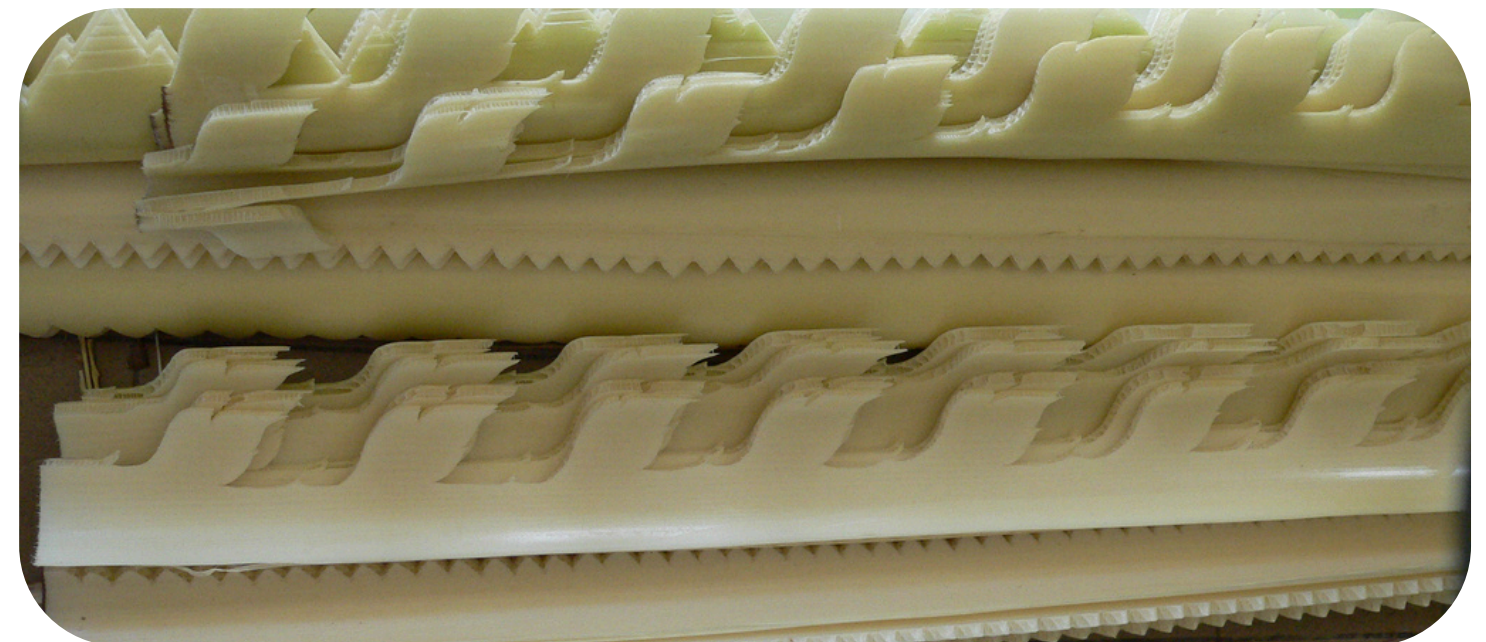
๒. การประกอบหยวก

การประกอบชุดหยวก เรียก **“การคุมหยวก”** เป็นการนำหยวกลายเครื่องประกอบต่างๆ มาเย็บเข้าเป็นชุด เรียก **“แพหยวก”** ก่อนนำไปประกอบติดตั้งกับโครงสร้างสถาปัตยกรรม ต้องจัดวางจังหวะความสมดุลสีสันทัน ความเป็นระเบียบให้สวยงาม

๓. การประกอบติดตั้งกับโครงสร้าง

ติดใส่หยวกกับโครงสร้าง ด้วยลวดหรือตอกตะปูเป็นระยะ ก่อนนำแพหยวกมาวางทาบกับโครงสร้าง จัดวางจังหวะให้สมดุล เรียบร้อย นำหมุดไม้ไผ่มาเสียบยึดขอบแพหยวกกับใส่หยวก ใช้วัสดุผูกเป็นระยะ ๆ เช่น ตอกบิด ลวด เชือกฟาง

ลวดลายในงานช่างแทงหยวก

ลวดลายที่ใช้ในงานช่างแทงหยวกจำแนกได้ ๔ ประเภท คือ ลายเครื่องประกอบ ลายหน้ากระดาน ลายน่องสิงห์และลายเสา ลายดอกลอย

คุณค่างานช่างแทงหยวก

คุณค่าหลักของงานช่างแทงหยวกจำแนกได้ ๔ ด้าน คือ ด้านประโยชน์ใช้สอย ด้านความงาม ด้านเศรษฐกิจและสังคม ด้านประเพณีวัฒนธรรม